

Hírlevél 2008/3

- **ÚJ SZAKTERÜLET A DROG FÓKUSZPONT HONLAPJÁN**
- **TÚCSERE A GYÓGYSZERTÁRAKBAN**
- **DROGOK SEGÍTSÉGÉVEL ELKÖVETETT SZEXUÁLIS TÁMADÁSOK**
- **ÚJ E-POD ESETTANULMÁNY A GHB-RÓL VALAMINT A GBL-RŐL**
- **A BZP EURÓPA-SZERTE SZABÁLYOZÁS ALÁ KERÜL**
- **UTAZÁSI BESZÁMOLÓ BUKARESTBŐL – A KÁBÍTÓSZER-PROBLÉMA MEGJELENÉSE A MÉDIÁBAN**

ÚJ SZAKTERÜLET A DROG FÓKUSZPONT HONLAPJÁN

A kábítószerrel összefüggő társadalmi kiadások monitorozása egyre nagyobb hangsúlyt kap az EMCDDA és a tagállamok feladatai között, mert a kábítószer-problémával kapcsolatos stratégiai döntések megkövetelik az objektív, tényeken alapuló, európai szinten is összehasonlítható költségvetési és egyéb pénzügyi háttéradatokat.

Noha egységes módszertan nem áll rendelkezésre, részben a tagállamok eltérő finanszírozási és adatgyűjtési gyakorlata miatt, a döntéshozók támogatása érdekében elkészült nemzeti kutatások jó példával szolgálhatnak a hazai szakembereknek. A Nemzeti Drog Fókuszpont úgy döntött ezért, hogy a témával kapcsolatos eddig feltárt adatokat, és a kutatásokhoz szükséges módszertani leírásokat tematikus gyűjtésben is elérhetővé teszi honlapján.

Kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek a Drog Fókuszpont honlapján:

<http://drogfokuszpont/?pid=169> ■

TÚCSERE A GYÓGYSZERTÁRAKBAN

A Patika Magazin, a Magyar Gyógyszerészi Kamara és a Magángyógyszerészek Országos Szövetségének egészségügyi ismeretterjesztő folyóirata on-line változata és a Nemzeti Drog Fókuszpont közös cikksorozatát indít a kábítószer-fogyasztók kezelését célzó ártalomcsökkentő programokról, középpontba állítva a túcsere-programokat.

A cikksorozat célja a szélesebb nyilvánosság, de különösen a gyógyszerészek informálása, hisz ők munkájuk során fontos szerepet töltenek be a kábítószer-fogyasztók tájékoztatásában, ellátásában. A cikkek annak reményében íródtak, hogy egy alapos, a szakmaiságot szem előtt tartó írássorozat segítheti a gyógyszerészeket önálló véleményük kialakításában, közvetve pedig hozzájárulhat az ártalomcsökkentő programok működésének, céljainak jobb megismeréséhez, elfogadottságuk növeléséhez.

Az első írás az ártalomcsökkentő drogpolitikai szemléletet mutatja be, melynek alapelvei mentén a kábítószer-fogyasztók részére nyújtott, a drogfogyasztás következményeit kezelő programok megvalósulnak.

A második írás az intravénás drogfogyasztás és a fertőző betegségek kapcsolatára, annak társadalmi következményeire hívja fel a figyelmet.

A fertőző betegségek terjedését célzó tűcsere-programokat mutatja be a harmadik cikk, melyben szó esik a hazai és az európai helyzetéről, a tűcsere-programok és a gyógyszerárak közötti együttműködés fontosságáról és a gyógyszerészek a kérdéshez való viszonyáról.

A negyedik írás a tűcsere-programok irányítását, az állami szerepvállalást és annak céljait taglalja, míg a befejező cikk a tűcsere-programok gyakorlatáról, az ott elérhető szolgáltatásokról, a tényleges munkáról tájékoztat, elérhetővé téve a hazai programok listáját is.

Az első írás már olvasható a Patika Magazin honlapján:

<http://www.patikamagazin.hu/index.php?cikk=11147> ■

DROGOK SEGÍTSÉGÉVEL ELKÖVETETT SZEXUÁLIS TÁMADÁSOK

A felnőtt korú nők akár 20%-a áldozatul esett már szexuális visszaélésnek, melynek során kábítószerrel vagy alkoholt használtak az ellenállás letörésére – áll az EMCDDA új jelentésében, mely egy, az EU hat tagállamában végzett populációs vizsgálaton alapul. A nemzetközi nőnapon bemutatott tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy a drogok segítségével elkövetett szexuális támadások általában rejtve maradnak a megfelelő monitorozó rendszer hiánya miatt.

A tanulmány angol nyelven letölthető az EMCDDA honlapjáról:

<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index7291EN.html> ■

ÚJ E-POD ESETTANULMÁNY A GHB-RÓL VALAMINT A GBL-RŐL

GHB és prekursora a GBL: egy emelkedő trend esettanulmánya a címe az EMCDDA által kiadott új tanulmánynak az Európai Perspektíva a Kábítószerekre (E-POD) projekten belül. Az E-POD-on keresztül a központ egy lentről-felfelé (bottom-up) építkező, vagy esettanulmány típusú megközelítést alkalmaz, hogy kutassa, kimutassa, kövesse és megértse a növekvő európai kábítószer trendeket. Ez a második E-POD tanulmány a 2007-ben elindított sorozatban.

A GHB-t (gamma-hidroxivajsav) minden EU tagállamban ellenőrzik 2001 márciusa¹ óta, a pszichotrop anyagokra vonatkozó szabályozás alapján. Ezek az új szabályok gyorsan csökkentették a GHB előzőleg legális kereskedelmét. Most azonban aggodalmak láttak napvilágot a GHB prekursorának, a GBL-nek (gamma-butirolakton) a növekvő fogyasztása miatt, mivel az anyag nem tartozik a nemzetközi kábítószer ellenőrző egyezmények alá.

Az esettanulmány elkészítésének kezdő lépéseit az alábbiak indokolták:

- a GHB EU-n belüli fogyasztásáról nincs rutinszerűen gyűjtött prevalencia adat
- az a feltehetően komoly egészségügyi kockázat, mely a GHB fogyasztással kapcsolható össze, és a szer látható terjedési potenciálja; valamint
- az illegális GBL fogyasztás miatti állítólag növekvő kórházi sürgősségi ellátások száma.

A két anyagról az információ több, széles spektrumú forrásból származik, ideértve a már kiadott és a szürke irodalmat, honlapokat, on-line beszélgető csoportokat, a Reitox nemzeti fókuszpontok által nyújtott információt valamint az új pszichoaktív szerek korai

¹ Az a dátum, amikor a GHB-t hozzáadták az 1971-es Pszichotrop Anyagokra vonatkozó Egyezmény IV. mellékletéhez, mely alapján az összes EU tagállamnak kontrollálnia kell azt.

jelzőrendszeréből származó információkat. Az esettanulmány szerint a GHB és a GBL fogyasztás általában alacsony szintű az EU-ban, bár vannak arra utaló adatok, hogy egyes alpopulációkban, helyszíneken, földrajzi területeken (pl.: meleg bárokban) gyakrabban fordul elő. Ennek ellenére az ezzel kapcsolatos egészségügyi költségek viszonylag magasak. Egyes európai városok mentős és kórházi szolgáltatásainak visszajelzései szerint a rekreációs éjszakai szórakozóhelyeken történő véletlenszerű túladagolások jelentős részét képezik az összes kábítószerrel kapcsolatos sürgősségi ellátásnak.

Az esettanulmány és a hozzá kapcsolódó sajtóanyag angol nyelven letölthető az EMCDDA honlapjáról:

<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index7079EN.html> ■

A BZP EURÓPA-SZERTE SZABÁLYOZÁS ALÁ KERÜL

Európa úgy válaszolt a stimuláns tulajdonságokkal bíró BZP fogyasztásával kapcsolatos általános nyugtalanságra, hogy szabályozásnak és büntetőjogi intézkedéseknek vetette alá azt minden tagállamban. Az Európai Unió Tanácsa annak a három lépcsős folyamatnak végső lépéseként hozta meg döntését, melyet az EU-ban megjelenő potenciálisan veszélyes új pszichoaktív szerekre adott válaszként dolgoztak ki.

A Tanács döntése a BZP kockázatelemzésének eredményeire támaszkodik, melyet az EMCDDA Tudományos Bizottsága készített el 2007-ben az Európai Bizottság, az Europol és az Európai Gyógyszerügynökség szakértőinek részvételével. A jelentés, melyet 2007. május 31-én terjesztettek az Európai Bizottság valamint az Európai Unió Tanácsa elé, a szer egészségügyi és társadalmi kockázatai mellett a nemzetközi kereskedelemben és szervezett bűnözésben való megjelenésére vonatkozó információt is megvizsgálta.

A Tanácsi Határozat kimondja, hogy a szer stimuláns tulajdonságait, egészségügyi kockázatát és orvosi előnyeinek hiányát figyelembe véve, valamint az elővigyázatosság elvét követve a BZP-t viszonylag alacsony kockázatának megfelelő intézkedésekkel kell szabályozni.

Az EU tagállamait tehát a döntés értelmében felszólítják, hogy egy éven belül hozzák meg a megfelelő döntéseket annak érdekében, hogy a BZP 'kockázatával arányos szabályok' valamint a tagállamok nemzeti szabályozása (mely összhangban van az ENSZ kábítószer egyezményeivel) szerint a megfelelő büntetőjogi megítélés alá essen.

A BZP nyolc EU tagállamban (Belgium, Dánia, Észtország, Görögország, Olaszország, Málta és Svédország) már kábítószerekre vonatkozó vagy azzal egyenértékű jogszabályokkal szabályozott szer, két másik tagállamban (Hollandia, Spanyolország) pedig gyógyszerekkel kapcsolatos szabályozás alá tartozik.

További információ és sajtóanyag elérhető a Drog Fókuszpont honlapján:

<http://drogfokuszpont/?lang=1&pid=167> ■

KÓRHÁZI ÉS MENTŐSZOLGÁLATI SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁSOK ADATAINAK FELHASZNÁLÁSA

A kórházak és mentőszolgálatok sürgősségi ellátása során gyűjtött adatok hasznos információt nyújthatnak az Európában újonnan jelentkező kábítószer-fogyasztási trendek egészségügyi kockázatairól. Az EMCDDA E-POD (European Perspectives on Drugs – Európai perspektívák a kábítószerekre) projektjének keretében 2007. november 27-28-án Lisszabonban egy szakértői csoport találkozott,

hogy megvitassa az ezen ellátások során gyűjtött adatokkal kapcsolatos kérdéseket, mivel azok információtartalma nem kellőképp kiaknázott Európában.

A szakértők – akik Amszterdamból, Barcelonából, Londonból és Madridból érkeztek, egyrészt kórházban dolgozó szakemberek, másrészt kábítószer adatgyűjtő központok

munkatársai voltak – bemutatták eddigi tapasztalataikat, amelyeket a kórházi sürgősségi osztályokon illetve a mentőszolgálatoknál végzett kábítószerrel kapcsolatos adatgyűjtés során szereztek. Ismertették az általuk használt módszereket és eszközöket; a gyűjtött adatok információértékét; illetve azokat a problémákat, akadályokat és kihívásokat, amelyekkel az adatok összehasonlíthatóságának biztosítása végett szembesültek.

A találkozó az 1997-ben, az EMCDDA által megkezdett munka folytatása volt. A korábbi munka során tanulmányozták a kábítószerrel összefüggő nem halálos sürgősségi estekre vonatkozó szakirodalmat, és meghatározták azt, hogy a kórházi és mentőszolgálati sürgősségi adatok mennyiben járulhatnak hozzá az új trendeket vizsgáló munkához. 2008-ban egy megvalósíthatósági tanulmány készül arról, hogy hogyan használhatóak fel ezek az adatok az újonnan jelentkező kábítószer-fogyasztási mintázatokkal járó egészségügyi kockázatok jobb megértéséhez. ■

	<p style="text-align: center;">UTAZÁSI BESZÁMOLÓ BUKARESTBŐL</p> <p style="text-align: center;">A KÁBÍTÓSZER-PROBLÉMA MEGJELENÉSE A MÉDIÁBAN</p> <p style="text-align: center;">REITOX ACADEMY, BUKAREST, 2008.02.27.-2008.03.01.</p> <p style="text-align: center;">Horváth Gergely Csaba - Nemzeti Drog Fókuszpont</p>
---	--

A konferencia résztvevői a Nemzeti Fókuszpontok Reitox hálózata képviselői az Európai Unió tagállamaiból, a kábítószer-probléma területén dolgozó romániai vezetők, valamint az EMCDDA újságíró meghívottjai voltak.

A konferencia célja a résztvevő változó szakmai háttérrel rendelkező kutatók segítése volt abban, hogyan kommunikáljanak a modern kor kihívásainak és lehetőségeinek megfelelően a média minden szereplőjével – print és on-line média, televízió és rádió -, az Éves Jelentések és a nemzeti aktualitások kapcsán.

Az első előadás a televíziós szereplés gyakorlatát, annak buktatóit tárgyalta. Az előadáshoz kapcsolódó workshop olyan praktikus tanácsokat adott, mint a helyes háttér kiválasztása, fényviszonyok beállítása vagy a testtartás és a távolság beállítása. A következő előadás az írott médiában megjelenő kábítószerrel kapcsolatos cikkek viszonyulásának alakulását mutatta be az elmúlt mintegy húsz év alapján. Az ehhez a témához kapcsolódó workshop keretében gyakorló újságírók iránymutatásával a

résztvevők cikkeket írtak a kábítószer-probléma egy-egy speciális területéről. Az átalakuló média változó igényeiről és az együttműködés modern formáiról szólt az utolsó előadás. A hozzá tartozó workshop keretében az ingyenes újságok és az Internet nyújtotta kommunikációs lehetőségekről esett szó.

Az előadásokat követően a résztvevők megvitatták az EMCDDA 2008-as Éves Jelentéséhez kapcsolódó médiaeseményeit, kommunikációs terveit; és megosztották egymással a nemzeti jelentések terjesztéséhez kapcsolódó sikertörténeteiket, tapasztalataikat.

A hazai gyakorlatot áttekintve elmondható, hogy a kábítószer-probléma megjelenítésére nagyobb figyelmet kell fordítani a különféle médiumokban. A megfogalmazott üzenetnek idomulni kell a célcsoport érdeklődéséhez és ismereteihez. Fontos az adatok lokális szintű bemutatása is, mely közelebb viszi a jelenséget az olvasók (befogadók) mindennapjaihoz, árnyaltabb gondolkodásra, továbbgondolásra készítve őket ezzel. ■